

допомогою аудіо-відеоконтролю, як окремої НСРД, що потребує дозволу слідчого судді.

Отже ми маємо «формальний склад» корупційних статей, методика і тактика яких не має на меті попереджати вчинення злочинів, а спрямована на розкриття через здобуття доказів за результатами проведення НСРД, та маємо окремий вид НСРД, як контроль за вчиненням злочину проведення якого спрямовано на розкриття злочину під час його готування або вчинення. Але чинне законодавство не містить права у слідчого, прокурора на проведення НСРД аудіо-відеоконтроль без дозволу слідчого судді з метою неможливості отримати докази у інший спосіб.

На нашу думку, ст. 250 КПК України вимагає внесення змін щодо доповнення підстав для проведення невідкладних НСРД, як розкриття тяжкого чи особливо корупційного злочину по аналогії з Кримінальним кодексом України

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2390> (дата звернення: 30.01.2023)

2. Кримінальний кодекс України 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 30.01.2023)

УДК 343.8:341.3.018(477)(043.2)

Ткаченко О.Г., к.ю.н., доцент,
начальник кафедри підвищення кваліфікації персоналу органів,
установ виконання покарань та слідчих ізоляторів
Державної кримінально-виконавчої служби України
Інституту підвищення кваліфікації персоналу
Державної кримінально-виконавчої служби України
Академії Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

Разумейко Н.С., к.пед.н., доцент,
начальник кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін
Академії Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

НОВОВВЕДЕННЯ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ОГОЛОШЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

На превеликий жаль ознакою сьогодення залишаються війна та збройні конфлікти, саме тому проблематика гуманного ставлення до людини стає дедалі актуальнішою, особливо щодо вирішення однієї з

найпроблемніших її складових – проблеми утримання військовополонених.

Відповідно до норм чинного законодавства на Державну кримінально-виконавчу службу України покладається завдання щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Проте, активні бойові дії призводять до захоплення великої кількості військовополонених, які відповідно до норм Третьої Женевської Конвенції потребують створення належних умов тримання і гарантування дотримання їх правового статусу.

Таким чином, з моменту оголошення військового стану, до завдань Державної кримінально-виконавчої служби України доєдналось ще одне – утримання військовополонених.

Також, враховуючи виклики сьогодення, в минулому році прийнято Постанову Кабінету Міністрів України № 413 «Про затвердження Порядку тримання військовополонених» [1], яка врегульовує питання створення та функціонування таборів для військовополонених.

Кабінет Міністрів доручив Міністерству юстиції: визначити та перепрофілювати установи виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби під табори для тримання військовополонених; утворити ділянки для тримання військовополонених в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби.

Саме тому в установах Державної кримінально-виконавчої служби України для тримання російських військовополонених утворено 51 ділянку і табір для тримання військовополонених (далі – табір), де забезпечені належні побутові умови, організовано медичне забезпечення.

Військові, що були захоплені у полон в зоні бойових дій, мають бути у найкоротший термін евакуйовані у табори, що розташовані на достатній відстані від зони бойових дій. Умови перебування в цих таборах повинні бути не гіршими за умови, якими користуються розташовані в цій місцевості війська сторони, що утримує їх у полоні.

Так у березні 2022 року в Україні перебувало близько 600 військовополонених рф [2]. Перший обмін військовополоненими після початку повномасштабного вторгнення рф відбувся 24 березня 2022 року. Однак, незважаючи на періодичні обміни військовополоненими між сторонами конфлікту, їх чисельність нині залишається високою. Це потребує прийняття організаційних та процесуальних рішень від керівництва Державної кримінально-виконавчої служби України щодо відповідного функціонування таборів та навчання персоналу, який має забезпечувати дотримання прав та виконання обов'язків військовополоненими від час перебування у полоні.

19 серпня 2022 набув чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання процедури обміну осіб як військовополонених» № 2472-IX від 28.07.2022 р. Ним запроваджено субінститут, раніше невідомий вітчизняному кримінальному праву. Зокрема, ст. 3 КПК України було доповнено п. 28, відповідно до якої у кримінальному провадженні з'являється новий суб'єкт – особа, стосовно якої уповноваженим органом прийнято рішення про обмін як військовополоненого [3]. Ним є будь-яка особа, яка має процесуальний статус підозрюваного, обвинуваченого, засудженого та яка включена відповідним уповноваженим органом до списку для обміну як військовополонений.

Державна кримінально-виконавча служба України щоденно непомітною зовні працею сприяє обмінам і поверненню українських полонених. Як зазначив А. Галай, ми сприяємо обмінам наступним чином, а саме: «По-перше, гідним поведженням з полоненими. По-друге, точна і повна інформація – скільки у нас полонених, які вони (війська, звання, національність, стан здоров'я тощо). І третє, вирішальне. По кожному обміну відбуваються складні узгоджувальні процеси. Координаційний штаб з питань поведження з військовополоненими узгоджує обмін особи зі стороною ворога [4, с. 46].

Реєстри та обліки, листи, рішення. Вся ця інформація проходить через руки нашого персоналу, кожний такий факт і погодження є відповідальним, помилки неприпустимі, а швидкість опрацювання такої інформації мають значення для швидкості кожного з обмінів.

Література

1. Про затвердження Порядку тримання військовополонених: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 квіт. 2022 р. № 413. Офіційний вісник України. 2022. № 31. Ст. 1649.
2. Виступ І. Верешук. URL: <https://minre.gov.ua/interview/stalo-vidomo-pro-kilkist-polonenyh-ukrayinciv-u-rosiyan-i-chomu-ne-mozhna-chekaty-na-obmin>
3. Євгенія Луценко. Верховна Рада затвердила процедуру обміну військовополонених, яких підозрюють у злочинах. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/denis-malyuska-rossiyane-gotovyperegovoram-1658749150.html>
4. Галай А.О., Третяк Н.М. Участь державної кримінально-виконавчої служби України в процесі обміну. *Актуальні проблеми нормативно-правового визначення статусу військовополонених*: матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 10 лист. 2022 р.) / редкол.: С.С. Чернявський, Є.Ю. Бараш, В.В. Корольчук. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 46-47.

Топчій В.В., д.ю.н., професор,
заслужений юрист України,
Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

На сьогодні, при обговоренні будь яких питань, пов'язаних з діяльністю правоохоронних органів, чи переліком самих правоохоронних органів, у першу чергу необхідно звертатись до основного закону нашої держави. Коментар до ст. 17 Конституції України зазначає, що «оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності покладаються на Збройні Сили України. Забезпечення державної безпеки й захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація й порядок діяльності яких визначаються законом» [1].

Наступний нормативно правовий акт, який визначає перелік правоохоронних органів, є, напевно, єдиним джерелом визначення переліку правоохоронних органів нашої держави на законодавчому рівні, це ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». Згідно з ним правоохоронні органи – це органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції. Частиною 2 ст. 2 цього Закону встановлено, що захисту підлягають працівники зазначених правоохоронних органів, які беруть безпосередню участь відповідно у: а) конституційному провадженні; б) розгляді справ у судах, кримінальному провадженні та провадженні у справах про адміністративні правопорушення; в) оперативно-розшуковій та розвідувальній діяльності; г) охороні громадського порядку і громадської безпеки; д) виконанні вироків, рішень, ухвал і постанов судів, постанов органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, та прокурорів; е) контролі за переміщенням 185 людей, транспортних засобів, товарів та інших предметів чи речовин через державний і митний кордон України; є) нагляді і контролі за виконанням законів [2].

Отже, зважаючи на відсутність загальноприйнятої позиції щодо розуміння сутності дефініції «правоохоронні органи», не можна чітко